

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évszázadra 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppellik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyiltéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Városi főispánság.

© Folyó hó 16-án voltunk tanu Királyhágón innen az első városi főispáni beiktatásnak.

E megítéltetésben egy egyéniség részesült, ki mint Kolozsvár sz. kir. város idgl. polgármestere fáradhatlan, erélyes és lelkiismeretes működése által közeliismerést vívott ki, városunk jólétének előmozdítása, s a törvényes rend és csend fenntartása körül nem egy érdemet szerzett magának, miszerint méltán mondhatta egyik szónok: hogy kinevezetése által meg lett tisztelve **Kolozsvár**, meg a **polgári elem**, és meg az **érdem**, mely legszebb dísz a honpolgárnak.

A beiktatás nagy számu közönség előtt folyt le, mely kitünő részvét kiváló része mindenestre a beiktatandó személyét illetve, tanuságául annak, hogy a kormány választása eléggé tapintatos volt, oly személyre esvén, a kinek számos tisztelői, bárati vannak; de tagadhatlan, hogy a nyilvánult részvét másik tetemes része a hatására nézve bár meg ismeretlen új intézmény apológiájaként is tekinthető.

A törvényhozás a városi főispánok institúciójának életbeléptetése által azon aránytalanságot akarta megszüntetni, mely onnan ered, hogy míg a megyék, székek, kerületek és vidékek élén van a végrehajtó hatalomnak közege, a városokén nincs, és így pótolni akarta azon közbeeső kormányközegeket, melyeket régebben némileg a vajdák, bánok, később a kormányzások és helytartóságok képviseltek, de a melyek jelenleg, a különben is előrehaladt közlekedési eszközök mellett, a parlamentararis felelős kormány és önkormányzattal bíró köztörvényhatóságok között helyet többé nem foglalhatnak.

Az új intézmény tehát pozitív törvényen alapuló törvényszerűségén kívül a magyar alkotmány régebbi és közelebbi multjával is összhangzásban áll; minő lesz gyakorlati haszna, azt a jövő fogja megmutatni.

A főispán a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. XLII. törvénycikk IV. fejezete 53. §-lye szerint a végrehajtó hatalom képviselője; mint ilyen **ellenőrzi** a törvényhatósági önkormányzatot és örökdi a törvényhatóság által közvetített **állami közigazgatás érdekei** felett.

E §. fogalmazása mutatja, hogy ha valamely törvényhatóság saját önkormányzata gyakorlatában, ez és az állami közigazgatás közti szabályszerű határokat tiszteletben tartva jár el, s míg egyfelől saját jogait teljes mértékben élvezni igyekszik, másfelől az állami érdekeket sem sérti, sőt előmozdítja, addig a főispánnak nagyon kevés dolga lehet, de ismerve az emberi dolgok, működések gyarlóságát, aligha ellenkezőleg épen sok teendőjük nem lesz az új főispánoknak; az új állás eszerint tetemes s többnyire még ismeretlen terheket ró az illetőkre.

A kormányának a jogegyenlőséget respectáló helyes tapintatáról tesz tanuságot az, hogy a városok élére polgári származásu egyéneket hívott meg főispánokul. Magyarország értelmi erejét egykoron kiválóan a volt kiváltságos osztály képezte. A nemzet e részének jövőre is nagy és fontos szerep van fenntartva; hogy azonban hazánk hatalmas és virágzó lehessen, egy új értelem, mint vagyonság tekintetében erős középosztályra van szüksége, mely csupán úgy fejlődhetik, ha azt polgári származásu egyének vezetik.

Maradjon meg a kormány továbbra is e téren, de ez ismét csak úgy történhetik, ha viszont a polgári körből fölemelkedett városi főispánok szintén összes hivatalos és társadalmi eljárásukban azon a körön belől maradnak, melyből származtak.

A főispánság tudvalevőleg oly kormányhivatal, mely semminemű nyuggijjal ez időszertől öszszekötve nincs, s a főispánok, valamint az államtitkárok a miniszterekkel együtt változnak, legalább változhatnak.

Tekintve már most azt, hogy oly egyének, kik kinevezetésüket főleg **tehetségöknek** és szerzett **érdemeiknek** köszönik, fizetésökön kívül azonban egyéb anyagi támaszsal nem bírnak, önként foly; hogy ezek az ezen állással eddigi fogalom szerint öszszekötött költséges ugynevezett „**representatio**“-t kifejtteni nem képesek.

Legyenek tehát a városi főispánok egyszerű polgári főtisztviselők, mondják ki, most, jóelőre, hogy minden fényt, ünnepeleységet kerülni fognak, s ezt a polgári osztály se követelje tőlök, s ne adjon rá alkalmat, különben csakhamar annak teszi ki önmagát, hogy a számára, saját érdekében nyílt új tér be fog előtte zárulni, a mennyiben szegényebb sorsu, de értelmes és minden tekintetben alkalmas fiai a névezett hivatal viselhetőségéről phisikailag el lesznek rekesztve.

Legujabb táviratok.

Bécs, aug. 15. Bismarck Beil kormányútkárral holnap érkezik Gasteinba; az a hire, hogy Andrásy Gyula gróf is oda jön, s ott valószínűleg jelentékeny diplomatiai tárgyalások nyitnának meg.

London, aug. 15. Az Internationale értesíti az Angliában levő commune-menekülteket, hogy az angol kormány úgy tekinti őket, mint politikai menekülteket; annál fogva kiadatásukat megtagadja.

Gastein, aug. 15. Beust másfélórai kihallgatáson volt Vilmos császárnál.

Lemberg, aug. 15. A lengyel ünnepeley díszlakomával fényesen ütött ki.

Lapszemle.

A „Reform“ a bécsi hivatalos lapban megjelent három nyiltparancs alkalmából egy cikksornak nyitja meg hasábjait, mely tekintet nélkül az osztrák-cesh kiegyezés módzataira a kérdéssel általánosságban foglalkozik. A cikk szerzője egy publicista, ki a szláv kérdéssel régóta foglalkozik. Előre bocsátván a helyzet rajzát, mely a landtagok hatalomkörének terjesztése által foederalizmus s utóbb panszlavizmuz lesz, elmondja a németek s magyarok képzelt aggodalmát s talán ez utóbbiaknál több látszólagos jogosultsággal mint a németeknél, mert az osztrák németeknek utóljára is ott van a nagy Németországuk, de a magyarnak nincs hová menekülnie; szerző azonban nem aggódik, mai cikkében a panszlavizmuzt így fejtegeti: Ez eszme csupán rémkép, mert a szlávok soha sem egyesülnek; a történet bizonyítja, hogy már ósidőkben, mielőtt angol, francia, olasz, stb. nép lett volna, a szláv fajok külön egymástól függetlenül éltek. E függetlenség nyelvökben is nyilvánul, mert a még együttlakók sem olvadtak össze. Továbbá náluk erős községi rendszer fejtett ki, ez támogatta a fajiság fogalmát, míg más népeknél, mint például a román és germán fajoknál az államiság fogalma fejtett ki, ezt a szlávok elhanyagolták. Azért szerző most sem fél az összes szláv törzsek egyesítésének vagy a panszlavizmuznak eszméjétől s csak azt engedheti meg, hogy a többi szláv fajokból egyik hatalmas birodalmat alkothat, a mint alkotott is; e ez már nem képez panszlavizmuzt, hanem panrussizmuzt, s vajjon belé fognak-e egyezni a többi fajok, vagy összes erejükkel ellene küzdeni, ez más kérdés.

A „P. Lloyd“ a ciszláthán-állapotokról értekezik. A kiválóan németajku tartományok képviselő testületeinek feloszlásában, közvetlenül a kiegyezési kísérlet előtt, annak bizonyosságát látja, hogy alkotmányos eszközökkel is lehet az alkotmány megsértésére visszaélni. A németeket — ugymond — eddig a kormány támogatta, most magukra hagyták, itt tehát az idő, hogy megmutassák, miszerint önmaguktól is képesek befolyásukat az állam és törvényhozásban fenntartani, az elkövetett hibákat jóvátenni, s ellenfeleiket meggyőzni arról, hogy nem a német hegenomiát, hanem az alkotmányt védik. A szláv közlönyök már unjonak a diadal előérzetében s rövid életet jósnak a czéltalanak bizonyult dualizmusnak. Vederemo. Magyarország visszatartott lélekzettel kíséri az alkotmányvitát, de törvényes joga levén a kérdésben felszólalni, annak idején hallatni fogja szavát.

Az „Ung. Lloyd“ nézete szerint, az osztrák alkotmányvita jelen stadiumáról szárnyaló hírlapi hírek még sokkal kétesebbek, sem hogy azokból a kiegyezés természetére következtetni lehetne. Mig tehát e hírek határozottabb alakot nem nyernek, a kiegyezés gyakorlati tartalmával szemben sem lehet állást foglalni s nem lehet tudni, mennyire való több osztrák lap azon állítása, hogy a kiegyezés Magyarországra nézve is „alteráló“ befolyást fog gyakorolni.

Bismarck lapja a fejedelmi találkozásról.

A táviró — ugymond a Nordd. Allg. Ztg. — szókás szerint csak laconicus rövidséggel említi fel, hogy Vilmos császár gastein utjában Schwandorfban bajor király ö fge által fogadtatott, ki onnan Regensburgig kísérté a császárt, és hogy az ausztriai császár ö fge Welsben a legszívélyesebben üdvözlé, s az utóbbi társaságban Ischl felé tovább folytatja utját, ott Ferenc József császárnak és felséges nejének barátságos látogatást teendő. A távirati tudósításra kevés sor elég volt a két uralkodó találkozásának megemlézésére, mely találkozást meggyőződésünk szerint egész Németország öszinte tetszéssel fogadott.

Nem fogunk conjecturalis politikusknak lennünk, vagy szokott műkifejezés szerint hallani a politikai fiú növését, hogy tisztában legyünk a találkozás politikai és történelmi jelentősége iránt, melylyel a koronás fejedelmek e közvedlen kölcsönös üdvözlése bírt, s e jelentőség annál mélyebb, minél nagyobbak és fontosabbak azon politikai érdekek, melyek az uralkodókban megtestesülve vannak.

Igen emlékezetes történelmi pont azon pillanat is, midőn Bajorország fiatal uralkodója, kinek magasztos kezdeményezése adta az első lökést a nagy német biro-

dalom és a császári méltóság felelevenítésének — saját országában először üdvözlé a német császárt, ezzel egyszersmind a német nemzeti ügy iránti hódolatának, valamint a nemzet feje iránti tiszteletének újabb kifejezést adott. A német császár és a szövetséges tartományok nagyságára második uralkodójának e szívélyes találkozására újabb biztosítékát nyújtja az összes német nép előtt fejedelmei azon nemzeti érzületének és szilárdul megálapított egyetértésének, mely a nemzeti egység nagyszerű épületét felebb emelni törekszik.

Vilmos császárnak Ferenc József császárral való találkozására azonban jóval túl hat Németország határain. Bár csak udvarias látogatás az egész, melyet a császári nagybátyja hoz császári öcsésének és családjának, s bár a politikának semmi köze hozzá, a mi abból is kitetszik, hogy a két uralkodó legfőbb tanácsosai távol vannak: mindamellet is kezességet nyújt a fejedelmi rokonok szívélyes találkozására népeiknek arra nézve, hogy az uralkodók személyes hajlamai csak megszilárdítására szolgálnak népek barátságos viszonyainak és azokat szorosabbá fűzik; ez pedig a mostani realpolitikus korzakban a békét szerető szomszédnépeknek csak megnyugtatósára szolgálhat.

Millió meg millió hű német szívélyes óhaja és jó kívánása kísérté a német császárt az idegen ország firdőjébe. Vajha üdülést találna az általában tisztelt ösz uralkodó, kit utjában a népek és uralkodók rokonszenve örvendeztetett és vidított, vajha üdülést találna az ismert gyógyvizet, a tartós és nehéz fáradalmai után, melyeknek Németország érdekeinek megóvása érdekében magát egy év óta alaveté, s térjen vissza egészségben és üdülten nemzete körébe, mely oly jogosított büszkeséggel és korlátlan hódolattal látja sorsa vezetését kezébe letéve.

Franciaország és Olaszország.

Több lap tudni akarja, írja a Sicle, hogy az olasz kormány megelégedését fejezte ki Versaillesban azon nyilatkozatért, melyben a végrehajtó hatalom feje határozottan kijelentette, miszerint a római kérdésben szigoru be nem avatkozás politikát követni tökélette el.

Nem tudjuk, tett-e valóban a florencei kabinet ily politikai lépést, azonban nagyon is tudjuk, hogy a julius hóban ünnepelet pápai jubileum alkalmával az olasz kormány rendeletet adott ki, miszerint a középületek kivilágitassanak a pápának, a katolika, apostoli és római egyház fejének tiszteletére.

E kettős tény világosan elénkbe tünteti az olasz kormány politikáját a szentszékekkel s e külföldi kormányokkal szemben, melyek vágyat érezhetnének magukban a pápa világi hatalmának visszaállítására.

Olaszország minden lehető tiszteletet s minden képzelhető szabadságot meg akar adni a pápának, a katolikus nyáj tiszteletre méltó pásztorának; egyszersmind azonban szilárdul el van határozva, ha kell fegyverrel is visszautasítani minden kísérletet, mely nemzeti jogainak, függetlenségének és egységének csorbítására irányulna. Olaszország e tekintetben az általános közérzettel egybehaazóan meg nem engedheti, hogy Róma avagy államterületének bármely része a katolikus világhoz tartozzék; hazafisága kész elfogadni a küzdelmet bárkivel, a ki souverainitását sérteni s határait csonkítani szándékozik.

Ime ez azon irány, melyet a hivatalos Olaszország a római kérdésben maga elé tűzött, és ha üdvkívánatok intéztettek Thiershez be nem avatkozás politikájáért, ez azt jelenti, hogy Florenceben el vannak határozva, miszerint visszautasítanak minden alkudozást, mely talán a világi hatalom érdekében egy vagy más oldalról megkezdhetné.

A mi pedig magát az olasz nemzetet illeti, nem fogunk senkit meglepni, ha állítjuk, hogy a római kérdés fölött folyt közelebbi vita, az ntramontánok nyilatkozatai, sőt magának Thiersnek beszédei sem hegesztették be a mantanai sebet.

Rouher nevetséges „soha“-ja, Faily tábornok és chassepotjai a midőn csodákat műveltek, egyszersmind megfosztottak bennünket, 1867-ben az egyetlen szövetségstől, a melyet Európában biztosíthatunk volna magunknak.

A monarchikus és klerikális reactió, melynek valódi hazája Róma, a vatikán és a jezsuita zárda, s a mely nem riad vissza ultramontán szenvedélyének legszertebb érdekeinket is feláldozni, Franciaország lövője, képes lesz-e végkép elfordítani tőlünk Olaszország szívét, s örökre ketté szakítani két testvérm nemzet között a természetes szövetség kötelékeit?

E komoly kérdés merül ma fel minden igaz hazafi szívében. Az olasz sajtó épen nem leplezi el előttünk azon ingerültséget és nyugtalanságot, melyet a francia nemzetgyűlés szavazata a sziget egyik végétől a másikig felkeltett.

„A francia többség magatartása, írja egy római lap, világos fenyegetés, mely hazafiságunk minden hurját megreszkedtetete. Jöjjenek, ha szükségesnek tartják megbosszulni magokat azon vereségéért, melyeket közelebb szenevedtek, maguk előtt fogják találni nemesak a repub-

likánusokat, kik megmutatták volt már, mit érnek, San Pancrazionál, de mindazokat, kik fegyvert tudnak fogni, kezdve a 12 éves gyermekektől, egész a 70 éves agastyánokig.“

Ime, ezek azon érzelmek, a melyeket az olaszoknál irányunkban a francia jezsuitizmus kelt, mely vakmerően befészkelé magát egy republikánus nemzetgyűlés kebelébe. E hazafiatlan emberek vak és bünsz esztelsége elidegeníti Franciaországtól azon nemzetek szívét, a melyek a legszorosabban simultak hozzá; mert Olaszországot nem pusztán csatateréken kötött barátság, de a fajrokonság szellemének egyformasága, az eszmék és czélok közössége csatolta hozzáknak.

A francia jezsuitizmus lerombolni készül egy oly szövetséget, a melyet magok a körülmények hoztak létre. Poroszország karjaiba dobja egyellen és legbensőbb szövetségünket, kényszeríti, hogy Bismarcknál, Németországnál, melyet századok óta megvetett, keressen támogatást vállalatunk és védpajzstámadásunk ellen.

És nézzük, mily ügyesen fel tudja használni Bismarck ez esztelen politikát, mely a pápa és világi hatalma nevében nem fél arczul verni a nemzetek fundamentális jogát, a nemzeti jogot.

Németországban határozottan az ultramontán prentenziók elé tüzi a polgári társadalom lobogóját s így szól az olaszokhoz: Én nem fogom segíteni a jezsuitákat és franciaországi szövetségeseiket a világi hatalom helyreállításában s Olaszországnak fővárosától leendő fofosztásában, hogy a kosmopolitikus öszszeseküvők egyik sectájának dobassék aztán oda. Tartsatok tehát velem: Németországban segélyt és pártolást fogtok találni minden francia vállalkozás ellen.

Ez azonban nem maradhat így; Franciaország becsülete és érdekei parancsolóan követelk, miszerint ez állapot megszűnjék. Szükség, hogy tudja meg Olaszország, miszerint a francia nemzet elítél minden tervet, minden cselszövényt, mely a világi hatalom helyreállítására irányul, s hogy csak egy hiu minoritás képes hasonló merényletről álmódozni egy velünk barátságos nemzet jogai ellen. Ez a francia honfiak érzülete és óhaja, melyet ideje, hogy a kormány politikájának minden ténye által megvalósítson.

A milánói Pungolo e sorokra megjegyzi, miszerint e hazafis és józan szavakat úgy tekintheti Olaszország, mint a francia szabadelvű párt érzelmeinek kifejezését.

UJDONSÁGOK.

— **Királyi biztos gróf Péchy Manó** önmaga az ostendei fürdőből Bécsbe érkezett, honnan Pesten át Kassára utazik, s körülbelül szeptember közepére érkezik Kolozsvárra.

— **Előleges figyelmeztetés a polgári iskola megnyitására.** A Kolozsvár városi polgári iskolában, melyben a következő isk. évre már a 3-ik osztály is föl lesz állítva, az új tanfolyam f. évi szeptember hó 4-én kezdődik. Az erre szóló beiratásokat a t. szülők, szeptember 1-ső, 2-ik és 3-ik napján délelőtt 9—12 óráig az intézeti helyiségben (kül-tordautca, **Bogdánffy bástya**) eszközölthetik. Ugyane napok délutánjain lesznek az új növendékek felvételi vizsgái. Tisztelettel kérem az illető t. szülőket és gyámokat, sziveskedjenek a beiratásra személyesen megjelenni. Kolozsvárt, 1871. augusztus 16-án. Váradí Károly, igazgató-tanár.

— **A légszuszvilágítás** maholnap valóság lesz városunkban, a munkával úgy haladnak, miszerint hinni kezdjük a burkusok ígéréteinek teljesültét, hogy t. i. october közepén már fényes világosság lesz Kolozsvár utczáin.

— **Sétatérünk** napról napra szépül. Esténként a főt égő lámpáival egy óriási lugashoz hasonlít; a sétautak is számosak, s szépen díszlenek a táblás virág és faültvények. Látszik, hogy csak buzgó felügyelőre, intézőre volt szükség, s Kolozsvárnak lesz gyönyörű parkja.

— **A „Székely Hírlap“ írja:** Emberölési kísérlet örültségből. Mányai József vásárhelyi mészáros egy Kolasár nevű izmos szappanyos segéd rokonát tartotta házában, ki mint tébolyodott volt ismeres, de ki már huzamos idő óta elég csendesen viselte magát. Közelebről azonban egy ebéd alkalmával tán mert neki elég hus nem jutott, minden szövélyt nélkül olyant csapott egy téglázórézzel Mányainak fejére, hogy az eszméletét veszté s rögtön földrezuhan. Midőn kevés idő mulva magához tért volna, tusakodás fejlődött ki az örült és Mányai közt, melyben azonban az előbbi lett győztes, s a téglázó rezet jöltevő rokonának fején öszszetörte, s a segítségére siető nejére is súlyos ütéseket intézett, ki csak alig tudott előle megmenekedni. A vadálltató változott dühös ember ezután az ajtó elibe állott egy nagy késsel, hogy a belépőt azonnal megölje, s öszzerontott rokonának fején, mindannyiszor midőn ez még némi életjelt mutatni látszott a küszöpből kitépett tégladarabbal újabb és újabb zúzásokat tett. A csillagköz tájékan lakó szomszédok öszszecsődültek ugyan a ház körül, de egyik sem mert Mányai megmentése végett a szobába belépni. A háztulajdonos kibédi feltalálása folytán végre horgokkal akarták a bösz embert kihuzni a szobából, mire is

emez megrettenve, menekülés után nézett és megszaladt. Csakhamar elcsúszott azonban, s előbb esellett a városi börtönbe helyezték el, később pedig az örült követelése folytán a kórházba szállították át. Annyanban említtük föl ezen eseményt, hogy még más örült egyént is ismerünk, ki az előbbihez hasonlólag minden felügyelet nélkül szabadon jár alá s fel közöttünk. Bizom mi a közbiztonságra nézve nem igen hízelnének tartjuk azt, hogy az örültek minden hatósági felügyelet nélkül kényök kedvük szerint járjanak keljenek mindenfelé.

Egy hadakozó örült. A napokban Pesten a királyutczában sétálók nyargalnak különös jelenetek voltak szemtanúi. Egy ismeretlen fiatal ember volt itt a fő szerepívő, ki kezében sétatálcával a járdán állva, pálcájával minden előtte elhaladón — férfinn és nön egyaránt — végig húzotta és e mellett egyre mosolygott. Az „érítettek“ azonban nem találták e műtében nagy kedvüket, hanem a legközelebbi őrt álló rendbízost értesítették a különös modoru fiatal ember széles viseletéről. Csak hogy akkor meg a biztosnak gyűlt meg vele a baja, mert a fiatal ember mosolygó arcczal oly sűrűn osztogatta az úteket, hogy meg sem lehetett közelíteni. Végre is csak egy poroszló segélyével kettőjüknek sikerült a botot a fiatal ember kezéből kicsavarni, ki ekkor megszünt mosolyogni és haragos arczkifejezéssel támadta meg a rendőrt, „miért zavarja őt hadakozásában?“ A rendbízost belátván, hogy örülttel van dolga, bérkocsit hozatott és a szegény fiatal örültet kórházba szállította. Kitéte eddig nem tudatik.

Tekintetes szerkesztő úr! Vasárnap f. hó 13-án műkedvelő ifjaink újlag előadást rendeztek a színház udvarán. Ezuttal is szép számú közönség gyűlt össze. Barkó Póli és Bodnár Teréz k. a. jutalomjátékul adott a „Nőtlen férj“, vigjáték 3 felvonásban. Bevezetésül: „Az aradi országgyűlés“, Barkó Póli k. a. által szavallva. Az 1-ső felvonás után: „A honfoglalás“, keltős szavallat, előadva Barkó Póli és Bodnár Teréz k. a. által. A 2-ik felvonás után: „Perényiné“, Bodnár Teréz k. a. által szavallva. Megjelenéseket zajos taps és virágcsokrok fogadták. Szavallásuk kiünö és értezteljes volt. Ugyszintén a szindarabban is Barkó Póli k. a. Verésiné és Bodnár Teréz k. a. Betti szerepét kiváló és reményünket túlhaladó ügyességgel adták elő. — Még ki kell emelnem Fehérvári Tónit is, ki Kálmán szerepét oly kiünöen játssza, hogy többszörös taps- és kihívásra adott alkalmat. — Stampf Károly (Berendi), Brán Károly (Gusztáv) és Telegdi Ödön (Zászlósi) kielégítettek. — Ugy vettem észre, hogy mult-

kori figyelmeztetésem nem maradt eredmény nélkül, mert most úgy a diszlet-, mint az öltözék- és rendre is több gondot fordítottak. — Csak a szerepkiosztást jobban végeznék! —

Maros-Vásárhelyről írja egyik levelezőnk, hogy a Fehérvári társulata kisebb-nagyobb közönség előtt maig is tartja ott előadásait s miután a tehetséges és szorgalmas Szentgyörgyi jutalomjátéka „Brankovics György“, a kedvezőtlen idő miatt már háromszor lön elnapolva, f. hó 12-én a városban levő Lénártfélé teremben játszottak, 13-án az idő felderülvén, ismét az Elbában játsztak.

A szegedi monstrosus bünper szomorú statisztikája. A szegedi királyi biztosság a f. évi jan. 1-ig 111 rablógylkosságot, 525 rablás, 16 gyujtogatás, 1264 betöréssel párosult lopás, 21 sikkasztás, 38 orgazdaság és 166 hivatalos hatalommal visszaélés és bünpártolás, összesen tehát 2242 bünügy vételt vizsgálat alá. A foglyok körül némelyek 2-3, mások ismét 20-25 esetben, némelyek 50-70 esetben részint ugyanazon, részint más más czinkostársakkal részesek. Van köztük oly állandó lakással bíró telkes gazda, ki 10 év alatt 70 különböző rablást és rablógylkosságot vitt véghez. Az eddig kiderített készpénzbeli károsszeg: 912,240 frt; lopott ló 1134; szarvasmarha 784; sertés 438; juh 6204!!!

Beküldetett: „A germanisatio s a nemzeti koresosodás.“ Tekintettel az ifjuságra s a jövő nemzedékre. N.-Várad, kiadja Hügel Ottó. 1871.

Visegrádból írják, hogy a Henszelmann vezetése alatt folyó ásatások igen öröndetes eredményekkel járnak. Eddigél már több nagy történelmi érdekű tárgy találtatott; ezek közt két régi czimer az Anjou-ké, lilomok, magyar gerendák, sicíliai karók; a másik czimer Corvin Mátyásé; a holló a kettős keresztel. Továbbá megtalálták a helyet, hova a koronát s a koronázási jelvényeket zárták. Ez egy sziklába vágott henger alakú hely, mely 1 és fél öl mély és 1 öl 2 láb átmérővel bír. A belső várhoz vezető ideiglenes hid aug. 7-én készült el.

A Porges Károly igazgatása alatt álló bécsi első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézet mult évi jelentése szerint, a hallgatók száma 864-re s a tanári kar 27 tagra szaporodott. Ez intézet szervezete meglepő; a tanári kar közt az elismert legjelesebb férfiakat találjuk, s miután a mult évben valamennyi végzett hallgató az intézetnek el lön helyezve, a részvét aránta nőitön nő, s a mult évi tanfolyamot egy egész hónappal kelle hamarabb bezárni, mert az elhelyezés

álta a hallgatók száma lassanként elapadt; mindez bizonyítja ezen, magán erővel létrehozott tanintézet folytonos fejlődését. Az évi jelentést megelőző irodalmi cikkek közül megemlítjük a következőket: „Die Börsengeschichte“, Porges igazgatótól; „Beitrag zur politischen Arithmetik“, Haberl József tanártól; „Wie Strassburg französisch wurde“, Maeser János tanártól; „Die Bedingungen einer rationellen Sodawasser-Fabrikation“, Kletzinsky V. tanártól; „Von Unterrichte der französischen Sprache in Handelsschulen“, Prenleloup Louis tanártól; „Ueber doppelte Buchführung in Fabriks- und Waarengeschäften“, Winkler Róbert tanártól; „Die orientalische Handels-Compagnie unter Kaiser Carl VI.“ Zekden Károly tanártól.

Altesti sérvben szenvedőket figyelmeztetjük Sturzenegger G. erre vonatkozó hirdetésére a mai számunkban.

Közgazdaság.

Tovább nem türhető nyomor.

II. Bülön, augustus-ban.

Nézetem szerint az Olt vizének évenként több verseni kiöntése miatti károkat csak egy czélszerű szabályozás által lehetne — valamennyire — akadályozni. Ha ez történe! az állam nem lenne kénytelen évenként több ezerekre menő adót elengedni. A földmives sem szenvedne tetemes kárt. Adóját zugulodás nélkül fizethetné, fáradsága után megelégedést élvezhetne.

Nékünk a Rikán belől semmi kereskedésünk, semmi mesterségünk, egyenesen földmívelést üzünk, ebből élünk fordulónként alig 1-2 holdról. Hogy ily kevés területről van kenyerünk, azt köszönhetjük éj-napi fáradozásunk és hangya szorgalmunknak. Ha már ezen egy pár hold termését is elpusztítja az Olt, lehetetlen, hogy házat tart-sunk, gyermeket neveljünk, adót fizethessünk, szóval: polgári kötelességeinket nem teljesíthetjük. Ezt nem kell felejtteni!

A mult tél igen sáros, olykor félfagyos lévén, Bülön helység utcái ilyenkor járhatatlanok szoktak lenni.

Egy helybéli lakóst — azért, hogy gyermekét iskolába nem küldötte — megbüntettek. Midőn másodikori büntetéssel is fenyegették, zabos zsák módjára vállára vette gyermekét, s felérvén az iskolába, ezen nyilatkozattal adta át a tanítónak: itt van fiam mesturam! Akarnám én, hogy bülöni mester legyen belőle, de annyit

a nyomoruságom, hogy se magamnak, se gyermekemnek nem tudok csizmát venni, ily vad időben meztillál fel nem küldhetem, házamnál egy néhány sült pityókával, puliszkával csak eltölti az időt, de az iskolába nincs mit tarisnyaljak. Igaz szavak ezek. Már most egy ilyennek egy-két holdnyi termését tegye semmivé az Olt vize, valjon lesz-e oly lelkiismeret, mely adóhátrálékért házi rongyait lefoglalja? vagy tanálatik oly mgs tanfelügyelő, ki azért, hogy gyermekét iskolába nem küldi, meg-büntesse?

Azon kell lenni uraim! hogy ha a néptől polgári kötelesség teljesítését kívánjuk, gondoskodjunk annak ha nem is teljes jöllétéről, de bár arról, hogy kenyerét megszerezhesse. Kormányunk nem látja az Olt kiöntése miatt évenként szenvedni kellő kárunkat. Tiszviselőink, bizottmányi gyűléseink, felterjesztik-e nem tudom. Csak nem minden évben adóelengedésért folyamodunk — már szegénylünk is — Tavalj a sarju, most az anya-szóna elpusztítása miatt folyamodunk, ez így megy évenként.

Atyai kormányunk a nép igazságos panaszait meghallgatja, s jobb léte előmozdítására megteszi, mit a körülmények megtenni engednek.

De mit teszünk mi? F. J.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

N y i l t t é r .

(215) 19-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.

Rendel napoként délelőtt 11 óratól 1-ig és délután 3 óratól 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

III. Beküldetett. 11.

Minden szenvedőknek egészség a delicat **Revalesciére** du Barry által, a mely gyógyszer és költség nélkül következő betegségeket gyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztésihiányt, dugulást, hasfolyást, állanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértelulást, fülzúgást, emélgést és hányást még a terhesség alatt is, húgyfeszít, búskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000

elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel dacoltak:

Elismervény sz. 48.421.

Ujvár, Magyarországon. Több év óta nem volt teljes egészségem, emésztésem mindig zavart vala, gyomorhajokkal s nyálkássággal kellett kiüzennem. E bajoktól megszabadított a **Revalesciére** tizennegy nap használa.

Goten, Stajerhonban, u. p. Birkfeld, 19. dec. 1869.

Igen tisztelt ur! Szivesen és kötelességből kifolyólag bizonyítom a **Revalesciére** jó hatását, a mint az sok oldalról tudomásra is lön hozva. E jeles szer bor-

zasztó lélegzési nehézségtől, kinos köhögéstől, torokfájástól, szélkörtől és gyomorkörcsöktől mentett meg, melyekben sok év óta szenvedtem.

Steininger Vincze, nyug. lelkész.

Táplálóból levén a húsnál, a Revalesciére felnőtteknél és gyermekeknél 50-szer behozta arát gyógyszerekkel szemben.

Fontos bádog szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 2 frt. 50 kr., 2 1/2 4 frt. 50 kr., 5 1/2 10 frt., 12 1/2 20 frt., 24 1/2 36 frt.

Revalesciére csokoládé poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulk József fűszerkereskedésében, Pesten Török-nél, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárrt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszereseknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen felül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Pályázati hirdetmény.

A magas kereskedelmi m. k. ministeriumnak idei augustus hó 8-án 9411 IV. szám alatt kelt rendeletével egy csupán nők számára tartandó távirai-mellékállomás vezetői tanfolyamnak f. évi september hó 1-én Pesten leendő megnyitása elhatározatván, ezt alóli igazgatóság azon megjegyzéssel kívánja közhírré tenni, hogy mindazon t. cz. nők, kik e tanfolyamba felvételtni óhajtanának, a 18 életévet betöltötték, de a 30-at túl nem haladták, a magyar korona területén születtek, ferdellen erkölcsűek és egészséges testalkatúak, — továbbá egy felsőbb köz- vagy magántanításra jogosított növendék kell sikeres végzetek, magyarul és németül beszélni és olvashatón irni tudnak, — sajátkezűleg írt, és a fenebieknek megfelelően, keresztlevelet, erkölcsi-, orvosi- és iskolai bizonyítványokkal hitelesen okmányolt kérelmeiket, melyben még az is, hogy férjzetek-e vagy özvegyek-e, s gyermekeik vannak-e — fel- emlíendő, — folyó évi augustus 25-ig a pesti m. k. távirdaigazgatóság (Lloyd épület 1-ső emelet) beküldeni sziveskedjenek, megjegyeztetvén egyttal, hogy a kitűzött határidőn túl beérkező folyamodványok tekintetbe nem fognak vétetni.

A tanfolyam hallgatói kivétel nélkül 2 frtot o. érben tartoznak beiktatásuk alkalmával az intézettől kapandó távirai térkép és szolgálati utasítás egy-egy példányáért fizetni.

A magyar nyelven előadandó tantárgyak lesznek:

- 1) népszerű villámosságán.
- 2) távirai gép- és kapcsolástan.
- 3) földrajz, különös tekintettel a távirдах- lozatra.
- 4) szolgálati utasítás.
- 5) a távirai vezetékek építésének főbb elvei.
- 6) a gyakorlati távirdaszolgálat.

A tanfolyam bevégeztével, mely 6 hétig legtovább 8 hétig tartand, tartozik minden tanonczs- és írásbeli vizsgát tenni, a miről képességüket igazoló bizonyítványt nyerendek, és a szükséghez képest mint mellékállomás kezelők évi 300 forint fizetés és szabad szállással — mindazonáltal a nyugdíjra való igény nélkül — fognak alkalmaztatni.

Végül megjegyeztetik, hogy a t. cz. pályázati óhajtok idevonatkozólag a távirdaállomásoknál még bővebb fölvilágosítást is nyerhetnek.

M. kir. távirdaigazgatóság.

Kolozsvárt, 1871. év augustus 15-én. Martin,

m. k. táv. igazgató.

Pályázat.

A kolozsvári m. k. bányaigazgatóság számvevőosztályánál üresedésbe jött sójüvedéki számvisztai állomás betöltendő.

Ezen a XI. rangfokozatba sorozott állomással 600 forint évi fizetés, 15% lakpénz és 8 bécsi öl fajárandóság van egybekötve. Pályázóktól megkívánatik a szolgálati és minősítvényi táblázattal felszerelt folyamodványaikban — melyek f. é. augustus végéig előjáróságuk után az alóli bányaigazgatóságnál nyújtandók be — életkorukat jelen állásukat, szaktanulmányaik, nyelvismertetüket, továbbá a pénzüri és számviteli ügyekben, valamint a fennálló szabályok tökéletes jártasságukat okmányilag kimutassák.

A m. kir. bányaigazgatóság. Kolozsvárt, 1871 augustus 8-án.

Altesti sérvben szenvedőknek

Sturzenegger G. sérv-írja Herisauban, a Svájcban, kitünö hatása következtében, altesti sérv-, anya-esetek, és aranyér-bajokban, a legszámosabb elismerést aratta. Számos bizonyítvány tanusít teljes gyógyulást még idült esetekben is. Bérmentes megkeresésekre a használati utasítás ingyen küldetik meg. Kapható 3 frt. 20 kros tégelyben a feltalálónál magánál, valamint Formagy F. „a Szűz Máriához“ címzett gyógyosztára által Pesten.

Kolozsvárt, augusztus 7-én 1871.

Első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Leopoldstadt, Praterstrasse 32, Porges Károly igazgató.

A végzett hallgatók abban a kedvezményben részesülnek, hogy egy éves önkénytesülk léphetnek a cs. k. hadseregbe a nélkül, hogy az önkénytesi vizsgát letenni könytelenítetnének.

Tan-iroda kereskedelmi tudományok számára

czimű külön osztályba, azok számára kik kor, állás, előképzettség és foglalkozás miatt nem látogathatják a tanodát, folytonosan beléphetni.

Oktober 3-kán kezdődik egy esti tanfolyam.

három havi időtartammal, egyszerű és kettős könyvvitel, kereskedői számtan, kereskedelmi levelezés és váltótan felett. Porges igazg.

Továbbá forgalmi vasút-, üzlet- és távirda szolgálattal iránt azok számára, a kik vasuti hivatalnokai állomásokat akarnak nyerni, előkészítő tanfolyam lép életbe.

A tanári kart a cs. kir. szab. északi vaspálya legjobbhírű hivatalnokai képezik.

Az egész biztosítási szakmára nézve is külön tanfolyam nyitattik.

Az intézetet a cs. k. közoktatásügyi és vallás-ministerium az Ausztriában létező akadémiákkal egyenlővé tette, s e kitüntetést az intézet jeles berendezésével és tanítási eredményeivel indokolta. A tanítási eredmények s az igazgatóság fíradhatlan igyekezete oly sikerdús versenyt teremtett, hogy más intézetek ennek példátlan szervezettel utánozni elhatározták. Beiratások **september 26-tól** kezdve történnek.

Programok az intézeti helyiségben és Beck akadémiai könyvkereskedésében, Bécs, Rothenurmstrasse Nro 15, ingyen kaphatók. 1-10 (238)

H I R D E T M É N Y .

A kolozsvári kir. szab. temetkezési intézet

Entreprise des pompes funéres

gyászszekerei és felszerelvényei Bécsből megérkezvén, a mai napon megnyit.

Az intézet kitűzött célja lévén: minél diszesebb s minél olcsóbb temetések rendezése: hogy mindenki rang- és valláskülömbőség nélkül igénybe vehesse, hét osztályt állítottunk fel, u. m.: 25 frt, 50 frt, 100 frt, 150 frt, 200 frt, 300 frt és 400 frtos díjtáblázatot; megjegyezvén, hogy az intézet a díjtáblázatok meghaladó dísztemetések szervezését is elvállalja s azokat kívánat szerint előállítja.

A felsorolt díjakért az intézet, igen természetesen a díjostályhoz arányosított minőségben: sirt, koporsót, szemtakarót, párnákat, ravalt, szabadiszítést, gyász- és kisérő kocsit, egyenruházott személyzetet, szomorujelentést, harangzást és egyházi szertartást szolgálatat rendez és állít elő, oly pontossággal, hogy a gyászoló család közreműködése legkevésbé se lesz igénybe véve.

A fennebbi díjba be nem számítva, elvállalja: a halott felmosatását, hajékkittetését, bebalzsamoztatását, felöltöztetését, más vidékre szállítását, s mindennemű sirkő állíttatását, — a gyászoló család részére: gyászruhák, főre-valók kívánat szerinti kelmékből és módoni leggyorsabb és jutányosabb elkészíttetését. Mintán az intézet nagyszerű, helyben készült és fennül hozatott ércz- és fakoporsó raktárt tart, tisztelettel felemlíttük, hogy koporsót, felszerelve vagy anélkül, magára is szolgáltatunk ki, még pedig árban; valamint azt, hogy miután e városban levő minden gyászszekér az intézet kezelése alá jött, gyászszekeret magára is mindenki rendelhet, vászolás szerint.

Felvételi ideiglenes iroda: nagyipiacz, Bogdán István üzletében.

A kolozsvári kir. szab. temetkezési intézet. Bogdán István, igazgató.